

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТ

СРПСКИ НАРОД

ЈУГОСЛАВИЈА ЈЕ МРТВА...

Југославију није измислио српски народ, који је у својим народним песмама певао само о српском имену и српском јунаштву. Југославију није хтео српски народ, који се вековима борио само за српски „крст часни и слободу златну“. Други су имали интереса да се Југославија створи. А сада ето дошао је дан да су се и њени творци одрекли свога дела. Она више није потребна ни њима ни Енглеској чији је она била жандарм на Балкану. Сада се у енглеским империјалистичким рачунима појавила друга потреба за новом Централном Европом која би њом имала да служи у будућности.

Југославију су измислили „мајстори са мора“, као што су некада били измислили Илирију. Али тада, када се вештачким илтерским именом хтело да збрише српско, које се са чашћу било пронело кроз целу Европу, устали су највиши претставници Срба и огавили свој вето. Вук је бацно крилатицу „Срби сви и свуда“, Светозар Милетић је 1846 говорио: „Ми имамо своје народно име које никоме не натуромо, али кога се никоме за љубав не можемо одрећи. Хоћемо да останемо Срби“. Лукијан Мушички је огорчен испевао тада оду, која је постала програмом свих Срба:

„О, име рода. Неће те срећни син
Изневрити. Светиња с Народу.
Ти Српском. Свештеник је сваки
Сербљин при свештеном огњу
твоме“.
Када су други због својих ра-

чуна, а против Срба, почели да стварају Југославију, заморен дугим борбама српски народ је пао у замку и узалудно је само још стари државник Никола Пашић бранио српско име и српску државу. Једино су као носталгична опомена остале да звоне у сећањима његове речи:

„Србија, наша Србија још увек постоји“.

Данас од Југославије беже и „мајстори са мора“, јер су постигли оно што су хтели: увукли су српски народ у њу, искористили га, издали га и упропастили. И зато би било смешно, да није по све жалосно и трагично, када се међу нама нађу и такве мудре главе, које о Југославији још и данас сањају. Сигурно да је смешно када ми који нисмо хтели Југославију, који смо због ње смртно настрадали, једино ми је бранимо и богорадимо да се опет нађемо на купу са „браћом“ која нас неће.

Међутим Југославија је мртва. Нико је не повампири. Њу је време прегазило. Око њеног мртвачког одра, тамо у Лондону, покупили су се њени последњи остаци и ридају тражећи лека како би је повампирили. Крај њене мртвачке постеле је нова југословенска влада са старим шареним друштвом и још одозго са два министра војна.

Истина Ситон Вагсон у МАНЧЕСТЕР ГВАРДИЈАНУ одриче јој југословенство и не признаје је уопште. Шубашић из Америке грми и не само да је не признаје но је анатемише.

Ето, тако наши назови политичари лутају по магли стварајући опет државу без припита народа, ни свог ни оних других, које увлаче у тако луду комбинацију.

Ми Срби имали смо задовољно од Југославије. Не само да нећемо, овако жртвовани од ортака у њу, него нећемо уопште да чујемо за њу, за ту перфидну комбинацију коју је време прегазило и које у Новој Европи неће ни бити.

Зашто српски народ неће више Југославију?

Зато што је српски народ имао своје часно и светло име које му је у Југославији угушено и упрљано.

Зато што је српски народ имао своје стегове славе и победа, које је заменио другима, под којима је познао само срамоту, расуло, пораз и уништење.

Зато што је српски народ био народ чојства и јунаштва, док су у Југославији, они који су је измислили, покушали да га претворе у народ никоговића.

Зато што је српски народ држао изнад свега своју задату реч, а њу су му у Југославији згазили и њега вероломником учинили.

Зато што је најзад српски народ имао своју велику народну кућу, вековном тешком борбом стечену, а која му је у Југославији раскућена.

Зато трошити узалудно народну снагу око непостојеће Југославије, значи не само млатити празну сламу, већ директно

радити против интереса свога властитог народа. Оне наше јуноше у Лондону које су се окупиле око њеног мртвачког одра и које раде попут народне песме „Јанко брани мртвог Владислава, што га брани кад га не одбрани“, распрштаће време у колико их са неким енглеским авионом не сруче у море и не подаве као пацове.

Југославија не може васкрснути, јер је неће ни њени творци, ни њени народи па ни ново време ни Нова Европа.

Са Југославијом је отишла у недођин и „југословенска војска у отаџбини“. И они преварени, верне слуге лоших господара, свршили су. Једино спасење и опрштај могу добити ако се врате Мајци Србији као покајници и заблудели њени синови, који су јој толико несрећа и јада задали својом службом туђину. Јер доиста једна тешка тра-

гика лежи у кобној чињеници да су они, залуђени и заведени, који су мислили да служе својој земљи и своје народу у ствари били баш његови највећи крвници.

Само политички слепци не виде ново време и истину. Југославија је мртва и неће се више повратити. Разлаз или уништење оног шареног друштва што се назива југословенском владом у Лондону, неминован је, сигуран и уследиће ускоро, то намеће ново доба и то најзад доноси Нова Европа. Оно што се данас одиграва у Лондону провидна је игра и показује само једно: Југославија је мртва. Али зато ми можемо, као некада Доситеј Обрадовић, из пуног и ако окрвављеног срца да узвикнемо: „Србија је наша избављена“, јер њену судбину држимо ми у својим рукама.

М. Ђ. Н.

ФАЛСИФИКОВАНИ НАЦИОНАЛИЗАМ

Бабини су то јунаци, они који су отишли у шуме да се тобоже боре за »ослобођење« српског народа и да спасавају његову част. То су они, који нису побегли априла месеца 1941 године, зато што није било толико авиона или других превозних средстава за све оне, који су имали само једну помисао, да спасу своје главе, остављајући свој народ на цедилу усред несреће, у коју су га они увалили. Место да пођу у заробљеништво, као други часни и исправни синови свога народа или да се врате на своја места и својим пословима, бојећи се неизвесности, у страху да им се не деси штогод, они су се сакривали по шумама. А да би свој кукавичлук маскирали, они су предузимали некакве »акције« и спроводили некакве »организације«.

Поред тога правили су савезе са »пертизанима« и оваквим својим непромишљеним и лудачким поступцима изазвали су безброј несрећа српском народу, који је невин плаћао цех њихове лудости. Међутим, право јунаштво, истинска храброст била је остати на своје месту, не бежати ни преко границе, ни у шуме ван удара санкција и последица, које неминовно проистичу из једног изгубљеног рата. Оно што је урадила огромна већина српског народа, то је био закон за све. Они, који

су из било каквих разлога пошли другим путевима, самим тим ставили су се ван закона националнога спасе.

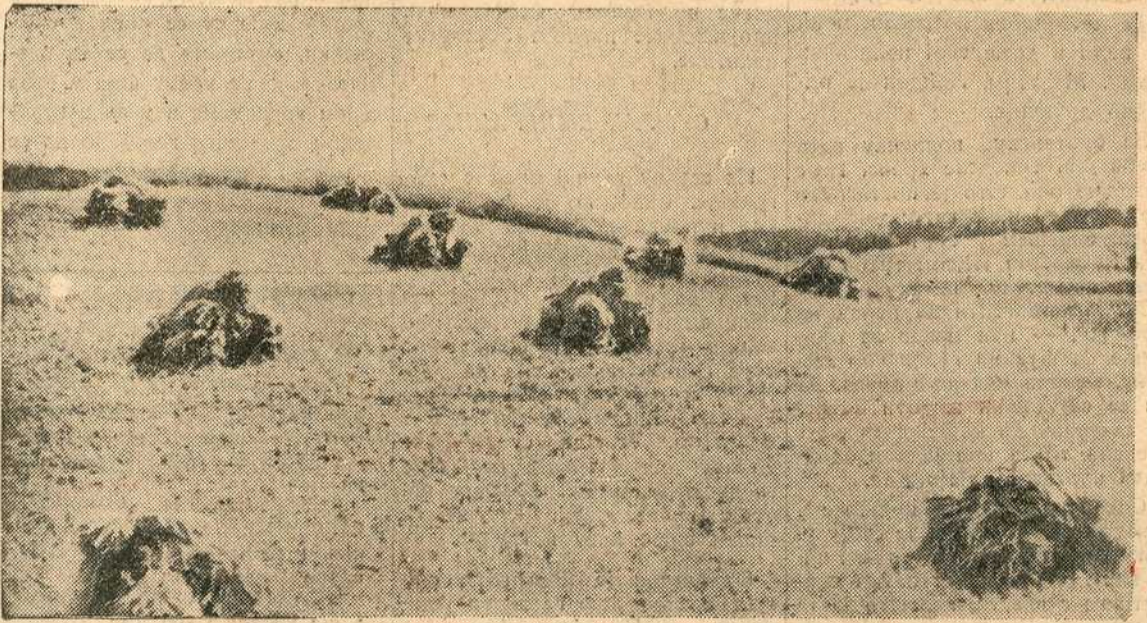
Не може једна стотина бегунаца преко границе, зачислених на туђим јаслима, нити једна шака »шумских« бегунаца да намећу своју вољу целом једном народу и да одлучују његовом судбином.

Можда је било тренутака забуне, али данас српски народ у својој огромној већини схвата да су декламрања и парадиррања »шумских« једни фалсификовани, лажни национализам, који треба разликовати од правог родољубља.

»Шумски« национализам и јуче и данас изазива крв, грађански рат и самоуништење. Право српско родољубље значи пре свега и изнад свега брига за биолошки опстанак српског народа и за обезбеђење његовог националног индивидуалитета у оквиру европског простора. Патриотизам једног малог народа у данашњим приликама и под данашњим околностима значи разумети стварност данашњице у вртлогу циновских збивања, усред кога могу нестати мали, ако покушају да иду уз матицу.

(Наставак на 3-ој страни)

Бог је благословио овогодишњу жетву

Спрема се нов хлеб за српски народ (Снимак Државне пропаганде)

КАНО ПРОЛАЗЕ НАРОДНЕ ИЗДАЈИЦЕ

Свакоме паметном Србину, који се бекством сам није излучио из националне заједнице, јасно је да су нагезања и надмудривања у Лондону „пресицања из шупљег у празно“ и да „криза југословенске владе“ и њено „решење“ немају никакве везе са судбином српског народа, макар ко се мешао у то решење и ма колико задовољава жеље разних фактора.

Можда не вреди трошити речи нити узалуд мрчити харгију задржавајући се дуже било на онима који су испали из „југословенске владе“ Слободана Јовановића или на онима који су сад ушли у владу Мише Трифуновића. Све то нема никакве везе ни са садашњошћу ни са будућношћу српског народа, јер они, хвала Богу, никада неће више бити у могућности да га баце у катастрофу за туђ рачун или са луде памети. Све што се збивало и што се збива у Лондону може послужити само као школски пример како пролазе они, који бекством напуштају свој народ у најтежим часовима и стављају се у службу туђих интереса. Изгледа да је Слободан Јовановић у своје безграничном кукавичлуклу на време отети опасност, која прети оштим емигрантима, који нису по вољи властодржаца из Кремља. Као да је предосећао за себе судбину која је задесила генерала Сикорскога, па се на време и повукао, уступајући место Миши Трифуновићу који у својој букварачкој заслепелости властољубивог политиканера не види све опасности.

У истом смислу карактеристичан је и поучан случај министра двора Радоја Кнежевића, тог интелектуалнога вође пуча и „све еминенције“ Душана Симовића. Зна се да је смењен, односно најурен са тога положаја, али не зна се каква му је судбина одређена: да ли ће и он добити коју хелију у лудници поред Душана Симовића или му је нешто друго спремљено.

Ради примера како се водила политика у бившем југословенском режиму, можда вреди задржати се који тренутак на овоме човеку. То је типичан случај како човек малих способности, а великих амбиција помоћу ложа може да игра велику улогу у животу једног народа и да буде један од фактора његове катастрофе. Иако обичан гимназиски професор без икаквог нарочитог талента и способности њега масони доводе на чело Професорског друштва, где покушава да игра неку политичку улогу.

Као експонент међународне масонерије он добија задатак да припрема Југославију да се сукоби са Немачком. Пошто масе у Југославији нису желеле рат, он је један од оних малобројних цивила, који помоћу свога брата официра у гарди организује ону незнатну клику официра пустилова, који заједно са Симовићем врше пуч од 27 марта и насиљем и преваром наметну земљи политику међународне масонерије.

У тим данима забуне и пометње он гледа да зграби за себе и за свога брата што више вла-

сти и части и тако постаје министар двора. Он игра улогу једнога од свемоћних диктатора у том кратком периоду, док његов брат добија чинове и звања нередовним путем и као триумфатор пролази кроз Београд на белом коњу на челу једнога одреда гарде.

Захваљујући нашем земљораднику, који је земљу до максимума обрадио и засејао, захваљујући Богу који је дао овако повољно време, захваљујући напорима Српске владе генерала Недића на сређивању прилика у земљи и спровођењу нових начела у нашој привреди и пољопривредној производњи, ми стојимо ове године пред обилном жетвом.

Да би та жетва донела заиста благодети целокупном српском народу, није довољно убрати златно зрно, већ се побринути да се свакоме обезбеди хлеб бар у минималним количинама. Искуство нам даје повода веровању, да ће Влада народног спаса, уз

помоћ и подршку народа, бити у могућности да то оствари.

Прошле године имали смо изузетно слаб пшенични принос, и још несрећене прилике у земљи. Па ипак, апел председника владе генерала Милана Недића да ниједан Србин не сме умрети од глади, народ а нарочито наш сељак произвођач схватили су и своју дужност испунили. На тај начин, ма да са извесним тешкоћама услед малих расположивих количина, народ ће ипак моћи да дочека нову овогодишњу жетву.

У толико више треба веровати да ће наш произвођач и ове године, кад је жетва не само добра, већ изванредно добра, схватити потребу одржања целокупне нације и одазвати се својој социјалној дужности.

Влада народног спаса постарала се да овогодишња расподела жетве буде извршена што правилније и правичније, а на првом месту да сам произвођач буде довољно обезбеђен храном и семеном. Може се рећи да се првенствено водило рачуна о самом произвођачу. Разрез је извршен тако, да нико од произвођача не буде оптерећен изнад својих могућности. Узето је у обзир како стање појединих произвођача, тако и стање појединих општина. Општине које својом производњом не могу да исхране своје становништво, а таквих у Србији има 542, не само што су ослобођене сваке разрезе, већ ће се њима за сеоско оскудно становништво уступати вишкови из других општина за исхрану.

Од произвођача, пошто буду подмирени за своје потребе, тражи се само да уступе по предвиђеној цени вишкове, који ће бити употребљени за исхрану градског становништва, избеглица и пасивних крајева.

Влада народног спаса мора водити бригу о интересима целокупног српског народа, о његовом општем одржању у овим тешким приликама. Због тога ни један пољопривредник не сме да се оглуши о своју дужност, јер се тиме неће само оглушити о позив Владе, већ и о свој народ, о битне потребе његове egzистенције, о његов хлеб насущни.

Досадашње искуство показало је да је наш пољопривредник дорастао својим дужностима према народу и према целини. Ма да су многи разорни елементи покушавали да га скрену са исправног родољубивог пута, он је пристао да подноси и жртве за одржање мира и реда, за одржање Србије и српства.

Због тога сада, пред жетву, можемо се у пуној мери надати да се он оглушити неће, да неће бити потребна никаква насилна интервенција, већ да ће вишкови жетве притицати уредно у стоваришта, одакле ће бити расподељени онима који сами не могу да производе, али зато се другом врстом свога рада свесрдно и предано залажу за добро народа и спас земље.

Цео народ се нада да ће нам исхрана идуће зиме, захваљујући нашем пољопривреднику, његовој рачуности и свести, бити обезбеђена.

ХЛЕБ ЗА СВЕ!

Конкурс „Српског народа“ ЗА НАЈБОЉУ СТУДИЈУ о Сељачко - задружној организацији нове српске државе

После одличног пријема у јавности, као и код писаца и јавних радника, великог књижевног конкурса СРПСКОГ НАРОДА са првим резултатима који су посведочили његов позитиван значај, лист је успео да обезбеди сличну утакмицу и у другим областима интелектуалног стварања, што ће исто тако несумњиво допринети обнављању српског културног живота.

У Србији је кооперација у облику ПОРОДИЧНИХ ЗАДРУГА играла велику улогу у прошлости а играће још већу у будућности, у толико пре што се код српског земљорадника, срећом, сачувао ЗАДРУЖНИ ДУХ који сад треба, ради општег препорода Србије и српског народа, потпуно искористити, не само зато што је за развијање српске пољопривреде потребна организација у свима облицима задругарства (и крвног и социјалног), него и нарочито ради најприродније и најрационалније будуће организације Српске државе. За будућност Србије и

српског народа задругарство има судбоносан значај не само са национално-економског него и државно-политичког гледишта. Србија се не сме угледати на индустријске и капиталистичке земље; сва њена животна стремљења морају бити управљена стварању нове сеоске цивилизације на националним темељима праве српске културе (оличене у породичној задружној солидарности, социјалној и економској правичности и светосавском православном моралу).

У том циљу да би се чули сви гласови, сва мишљења и схватања, да би се искористила сва искуства код нас и у иностранству, пре него се приступи израђивању законских текстова, СРПСКИ НАРОД расписује конкурс за три најбоље социолошко-економске студије о СЕЉАЧКО - ЗАДРУЖНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ НОВЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ, у којима би била третирана ова питања:

1) Значај и улога старих српских задруга у прошлости српског народа; национална, економска и социјална функција задруга и користи које је од њих имао српски народ;

2) Који су главни изражаји задружне свести код српског народа? Који су главни економски чиниоци који треба да стварају задругарство код нас? Нарочито с обзиром на чињеницу да је ПОЉОПРИВРЕДА главна основа наше привреде и да се она већ сто година налази у већој или мањој кризи. Савремени појмови о политици планске пољопривреде и народне привреде уопште;

У колико задружна организација државе најбоље одговара народном духу, економским и социјалним условима српског живота у садашњости, као и духу времена;

3) Којим методима и по којим етапама спровести организацију нове српске државе на задружној основи;

Савремени појмови о задругарству уопште као решењу социјалног и економског проблема. С обзиром на етничке особине и психологију српског народа, потреба да се земљорадничко задругарство постави у темеље Нове Србије и њему повери главна функција у спровођењу планске пољопривреде, производње и потрошње, итд., једном речи, све што се односи на привредно унапређивање, културно подизање и национално обнављање нашег села.

4) Разлике између појма о колективизму (као и синдикализму) и појма о задружности. Етичка и социјална схватања урођена српском народу уједињена у исконском задружном духу, дају специфичне особине СРПСКОМ НАЦИОНАЛНОМ И СОЦИЈАЛНОМ поретку, који проповеда генерал Недић.

Упоредити задружну организацију са модерним економским и социјалним организацијама у другим државама, нарочито у Немачкој и у Италији.

Биће три награде.

Прва награда председника владе генерала М. Недића у износу од 30.000 динара

Друга награда министра пољопривреде и исхране инж. Р. Веселиновића у износу од 20.000.— динара.

Трећа награда Главног савеза српских земљорадничких задруга у износу од 15.000.— динара.

За оцењивање радова састављен је овај жири:

Г. Министар Др Спалајковић
Г. Министар Др Недељковић
Г. Министар Веселиновић
Г. Живојин Перић, проф. Универзитета
Г. Др Танасије Митровић проф. Универзитета
Г. Др А. Лазаревић, професор Универзитета
Г. Инж. Никола Станковић

Г. инж. Божић Божидар
Г. Дамњан Ковачевић, публициста
Г. Милош Милошевић, новинар.
Радове писане по могућству машином треба слати жириу под шифром. У засебном коверту приложити име и тачну адресу.
Рок за подношење радова је 1 октобар.

ПОДЕЛА РАДА У ОКВИРУ ИСХРАНЕ ЕВРОПЕ

Ако се заступа гледиште да је решење проблема исхране Европе само онда могућно ако се посматра као континентални задатак, онда се мора такође признати да постоји потреба, да се то решење оствари путем далекосежне поделе рада, која ће, већ према томе о којем је делу Европе реч, имати мањи или већи замах, односно мање или више засецасти у досадашњу оријентацију аграрне привреде поједине земље.

На тај начин долази питање могућности сарадње појединих европских аграрних привреда у оквиру покривања потреба исхране, као и њихово примање у будући склоп привреде исхране целога континента, у први план. А да би се омогућила плодна сарадња у том смислу, биће потребне веће или мање измене у досадашњем плану обраде и коришћења земљишта.

Ако је досадашња аграрна структура једне земље одговарала њеном плану исхране, то стварно тежиште сарадње те земље у континенталној исхрани не лежи у њеној структури већ у њеним могућностима да прилагоди своју аграрну структуру у сагласности са континенталним планом исхране.

Ово прилагођавање у оквиру аграрних привреда моћиће да добије свој коначан облик тек постепено, на основу практичног искуства, док садашњи начин коришћења земљишта, које је дошло као резултат дугогодишњег искуства на основу привредних услова и привредних могућности искоришћавања приноса, претставља путоказ за могућност измене у коришћењу земљишта.

Преоријентација аграрне привреде у духу континенталне исхране мораће такође временом да претрпи извесну измену, јер ће на основу стеченог искуства доћи до нових сазнања која ће диктовати коректуре у циљу што јаче изградње система европског снабдевања у сектору исхране.

Моменти који ће бити од пресудног значаја код доношења одлуке по тој ствари биће с једне стране географско-климатски и аграрно-хемиски, а с друге психолошки. Наиме, климатске прилике у појединим појасевима нису константне већ показују извесну периодичност која се не сме изгубити из вида, а затим састав земљишта се мења у вези са културом која је на њему посејана. А сем тога и несналажење земљорадника при одгајивању других биљки није мало, поготово ако у почетку претрпи извесну штету ако је година услед временских прилика и његове невештине подбацила у принос.

Једном речи, измена структуре аграрне привреде једне земље није самим тим остварена што је дошло до сазнања о могућностима те преоријентације и ако се она рачунски уврсти у континентални план са одговарајућом резервом с обзиром на ризик који свако увођење новине носи са собом. Та преоријентација је тек онда остварена ако

одбаци очекивани принос у новој култури и, што је још важније, ако она као корисна уђе у свест земљорадника, тако да он њу у пуној мери прегпоставља старом коришћењу земљишта, које је преузео од својих предака.

Земљорадник, који је стално у природи, у непосредном додиру са природним законима које не може да мења и на које не може да утиче, али чијем је утицају изложен његов труд и од којих зависи принос његовога рада, који је уложио у обраду земљишта, дубоко верује у добро и зло, као и у божију казну или награду већ на овом свету, тако да ће тешко бити уздрмаћ у своме веровању у корисност новог рада ако му нова култура на самој почетку подбаци.

Зато ће бити од огромног значаја рад надлежних при указивању на узроке оваквог неуспеха у почетку, како би се земљорадник одвратио од тога да гледа унатраг, а навикао да гледа предасе и унапред, управљајући свој поглед на будућност коју може да изгради само ако буде радио оно што му се са надлежног места као корисно одреди, па макар у почетку и тешко ишло.

Планска пољопривреда једне земље, која ће по континенталном плану спроводити преоријентацију пољопривреде не сме заборавити или пренебрегнути психолошке моменте и тешкоће, ослањајући се само на планске могућности и потребе које су условљене дотадашњом структуром и искуством.

Баш код нас ће тај моменат бити од огромне важности с обзиром на екстензивни рад наше земљорадње и конзервативног става нашега земљорадника. Задатак свих теренских органа Министарства пољопривреде биће да земљорадника упуте и поуче, уколико се код њега у прво време укаже сумња у успех извршене преоријентације у коришћењу земљишта, или да у противном случају о својим запажањима извести надлежне да они изврше коректуру у своме плану.

Влада је у духу плана о увођењу планске пољопривреде код нас још прошле године саобразила наше могућности ситуацији која је ратом створена, и извршила преоријентацију наше аграрне производње у духу данашњег стремљења Европе које се састоји у томе да свака земља тежи аутархијској исхрани свога становништва.

Напори који смо уложили прве године нису могли донети жељени резултат у целисти. Ова година, међутим, богаџија је искуством и родом, те обећаје резултате који ће задовољити све нас. С обзиром на то, а у вези са оним што смо раније изнели, ова година пружа надлежнима пуно могућности да укажу земљораднику на корисност досада извршене преоријентације, која мора да се врши постепено, и да га учврсте у његовом досадашњем раду, који је први корак ка уврштењу наше пољопривре-

де у општи европски план за исхрану континента.

Неоспорно је да ће по завршетку рата доћи до нове преоријентације у пољопривредној структури свих континенталних земаља, па и наше, јер ће аутархијско настојање бити замењено сарадњом у духу поделе рада и међусобно допуњавања континенталних пољопривреда и привреда уопште, како би се пости-

гло што боље и рационалније снабдевање целокупног европског становништва.

Све искуство које сада скупљамо, олакшаће нам будућу преоријентацију, која ће се онда моћи много лакше и ефикасније спровести, тако да ћемо кратко време по њеном увођењу осетити благодети нашега рада и залагања, како данашњег тако и будућег.

Лфт

БУГАРСКА УПИСУЈЕ ПРИНУДАН ЗАЈАМ

Обиле новца које је владало у бугарској привреди угрожавало је врло озбиљно повећање производње које је влада плански спроводила. Цене и наднице заграле су коло у коме су цене стално водиле и замарале потрошача толико, да је изгледало да ће сасвим посустати. Земљорадник се све више повлачио са тржишта и задржавао робу у очекивању даљег скока цена.

На тај начин је снабдевање домаћег тржишта потребним добрима постајало све слабије и доводило у опасност привредни живот земље у свим секторима. Новчанични оптицај Бугарске повећао се од 3,4 милијарде лева у 1939 год. на 19 милијарди. Сем тога штедни улози у банкама износе 30 милијарди лева.

У циљу да земљу оспособи против сваке евентуалности, влада је почела да спроводи акцију повлачења сувишних новчаних средстава из привреде на најширој основи. Тако је још

Борба за Суецки канал

„Друштво Суецког канала“ налази се данас сасвим у рукама лондонских чланова управе. Пошто у управно веће спадају Египћани, Французи и Холанђани, то се може веровати, да ови странци не врше надзор над радом друштва. Овом изјавом енглеског министра спољних послова Идна, достигла је британско-француска борба за управљањем Суецким каналом свој врхунац и крај. Већ од 1869 године покушавала је Енглеска да узме Канал под своју управу. Док је у политичком продирању и коначном заповедању подручја око Канала имала успеха, ипак јој није успело да привредно истисне Французе: 53% основне главнице од 200 милиона златних франака остало је до 1939 године у француским рукама. Управно се веће састојало од 19 Француза, 10 Енглеца, 2 Египћана и једног Холанђанина. Данас Енглеска искоришћује неизвесност свог ранијег савезника, да једним ударцем дође и до финансиске управе Канала. И ово грабљење носи обележје Енглеске: план, који су Французи изградили на египатском тлу и који је од опште важности за три дела света, служиће и доцније, после војног и политичког заузећа у часу немоћи власника, искључиво у корист британских акционара. (ЕОС).

Финансиске и привредне тешкоће Шведске

Задаци који се намећу једној земљи у вези са њеном одбраном и ратном привредом, не врши свој огромни утицај само у зараћеним земљама, већ и у неутралним. Привредни живот Шведске је услед овога рата толико оптерећен, да ће ова неутрална земља после рата морати приступити привредној обнови за чије извођење ће бити потребна огромна радна снага и финансиска средства.

У нормалним временима имала је Шведска годишње повећање националног дохотка у износу од 1,5 милијарди круна. У садашње време је то повећање националног дохотка престало и претворило се у губитак исте висине. Ако тај развој потраје још извесно време, Шведска ће изгубити од свога националног дохотка 7—8 милијарди круна, што одговара једној шестини њеног националног дохотка.

Губитак националног дохотка досада нису осетили шведски притежаоци капитала, већ једино држава. Тај губитак дошао је до изражаја у задужењу државе. Приватна својина појединца не само да је остала на истој висини, већ се и несразмерно повећала. Тај неосновани пораштај имовине биће у најмању руку преполовљен увођењем разних опорезивања.

И поред тога што је Шведска данас неутрална, она мора приступити јакој штедњи, и то не зато што у њој влада несташица добара, већ зато што она себи не сме дозволити да троши колико троши. Да би се ова земља вратила на свој високи предратни стандард живота, биће потребно после рата огромно залагање радне снаге и свеско штедња у циљу стварања новог капитала, који ће омогућити привредну обнову земље.

◆◆◆

ШВАЈЦАРСКА НА ПУТУ АУТАРХИЈЕ У СЕКТОРУ ИСХРАНЕ

Све земље настоје данас свим својим привредним снагама да остваре аутархију у што већем обиму. У првом реду свакако стоји тежња за аутархијом у сектору исхране, односно да земља сама произведе све оно што јој је потребно да обезбеди исхрану свога становништва. У том циљу су све земље почеле са обрадом и онога земљишта које је до сада било на граници аграрног рентабилитета. Швајцарска је успела да обезбеди своје снабдевање млеком, млечним производима и месом, својом земаљском производњом, иако је имала огромне тешкоће око обезбеђења сточне хране. Она је у том циљу смањила од 1939 год. број своје крупне стоке и свиња за једну трећину, док је на терет паша и ливада повећала оранице од 180 хиљада на 500 хиљада хектара, ради снабдевања хлебним житарицама.

Уводећи те мере, Швајцарска је узела за базу своје калкулације следеће снабдевање за одрасло лице, водећи при одређивању количина рачуна о тешком времену у коме се налази цела Европа. Тако је за одрасло лице одређено дневно 550 гр. кромпира, 250 гр. хлеба, 37 гр. шећера, 20 гр. масти и бутера, пола литра млека, 20 гр. сира, 50 гр. меса, по 150 гр. воћа и поврћа, 50 гр. тестенина и брашна и 10 гр. махунастог биља.

После четири године напорног рада око организације своје привреде, Швајцарска ће у току ове јесени, а најдоцније на пролеће идуће године, својом производњом достићи све количине које су предвиђене за исхрану становништва и на тај начин остварити свој четиригодишњи план о аутархији у исхрани.

РАДОВИ НА СЕЛУ У ТОКУ МЕСЕЦА ЈУЛА

НА ДОМУ

Обрати главну пажњу жетви, вршидби и смештању жетвеног приноса у житнице, а сламе у плевне или камаре. Поливај гнојиште и преврћи компост. Сено девај у котаре. Овчју ву ну пери и смештај на подесна места где нема влаге.

ОКО СТОКЕ И ЖИВИНЕ

Радној стоци полажи појачану храну. Осталу стоку изгони на пашу. За време јаких врућина држи је на пландишту, нарочи то младу стоку. Настаје мркање оваца за раније јагњење и летење јагњење, купање свиња и изгонјење на стрџике, пуштање живине на стрџике да побере опало зрнење усева и корова.

НА ЊИВИ И ЛИВАДИ

Доврши вршидбу и уноси зрна у житнице. Окопавај и огрњи репу, кукуруз, кромпир. Коров по стрџикама сузбијај кошњем и сагоревањем. Стрџике подиравај. Ако се у дотелини и луцерки појави вилина косица, уништавај је. Врши косидбу дотелине и осталих пићних биљки, а сеј пићне биљке за јесен. Врши бербу раних кромпира.

У ПОВРТЊАКУ

Сеј роткву и мркву за јесен и зиму; настави расађивање купуса, карфиола, празлука. Прибор топлих леја уноси у суво. Врши бербу свих варива, затим купуса, краставаца диња, лубеница и свег осталог поврћа, које сад стасаву у највећој количини. Прибирај семе за идну сетву. Кад год је то потребно обављај окопавање и по могућству обилно заливај.

У ВОЋЊАКУ И РАСАДНИКУ

Обављај летње резивање обличастих воћака. Бери мареле, кајсије, ране брескве, шљиве ранке, крушке, малине, огроз. У расаднику почиње калемљење притајеним пупољком код кајсија, јабука, крушка, шљива пожгача.

У ВИНОГРАДУ И ПОДРУМУ

Довршавај последње летње радове у винограду. Изврши последње прскање против пламенака, а ако је потребно запрашуй сумпором против плесни. Скупљај и спаљуј лишће уврнуто од инсеката. Прегледај калемове у новом саду. Подрум ноћу проветравај. Вино надгледавај, али га не дирај.

НА ПЧЕЛАРНИКУ

Спречавај ројење, а слабе ројеве удружуј. Мед вади.

Морамо извршити летњу сетву

Кромпира

сетву крижане, онда је корисно да се растојање повећа на 80 према 70 сантиметара.

Нега усева

Нези летњег кромпира треба посветити пажњу. Треба га опрашити најмање 4 пута, без обзира да ли има корова или не. Тиме се горњи слој земљишта одржава у растреситом и ровитом стању. Није препоручљиво огртање кромпира или прављење хумки, јер се тиме повећава о-

пасност од исушивања земљишта.

Кртоле се ваде кад наземни делови биљке увену, без обзира да ли је то наступило услед нормалног развитка или услед мразева. Обично берба пада у нашим крајевима до краја октобра.

Приликом бербе треба бити доста предострожан, јер је pokožица овог кромпира много нежнија од кромпира из пролећне сетве. Због тога треба га пажљиво водити, преносити и трапити, да не би настале озледе, које неповољно утичу при његовом даљем чувању за зиму.

Жетва стрних усева

Налазимо се пред жетвом стрних усева. Од правилно обављене жетве у многоме зависи квалитет и количина приноса, те стога морамо врло опрезно бирати време жетве, с тим да не буде преурањена, што није добро, али и да се не одоцни, јер би било још горе.

Ако се жито пожење прерано, зрно се смежура, а ако се пожење прекасно, много се зрна осипа на земљу. За бирање тренутка жетве играју улогу с једне стране услови земљишта и поднебља, а с друге стране сорта жита које је у питању.

Код нас дешава се у пракси врло ретко да се пшеница пожење прерано, али се доста често дешава да се пожење прекасно, услед чега настају знатне штете. Наш пољопривредник мисли да се пшеница не сме жњети пре него што се слама потпуно осуши, а зрно толико отврдне да се ноктом може расцепити.

Међутим, пшеницу треба жњети пре него што је потпуно сазрела, то јест чим у зрну нестане млека и оно постане жилаво, односно кад слама стане да жути, а влакна на класу постану равномерно жуте боје. На тај начин избегава се осипање зрнења приликом жетве, а поред тога избегавају се опасности које би могле настати услед изненадног града, олуја, ветрова, или чешћих киша.

Ово исто вреди и за жетву ражи. Међутим, зрно ражи је ипак отпорније, те се и презрело осипа мање од пшеничног.

Жетву јечма треба вршити кад су још класови довољно усправни, а зрно једнолично жуто. Зрно је ипак код јечма врло отпорно и не отпада тако лако. При задочњењу са жетвом ражи већа опасност прети од киша за време док се налази у крстинама, које врло неповољно утичу на квалитет, нарочито ако је у питању пиварски јечам. Због тога пиварски јечам треба одмах после жетве склањати са њива, и обавити што пре вршидбу, да би се зрно сачувало чисто и миришљаво.

Жетва овса врши се кад метлица дозри, а слама испод метлице на неколико сантиметара једнолично пожути.

Жито не треба ни у ком случају вршити одмах после жетве, већ га треба оставити у крсти-

нама, да би се из зрна постепено изгубила сувишна влага. Колико ће жито остати у крстинама зависи од временских и месних услова. Снопове одмах после жетве не треба слагати у велике камаре, јер прети опасност да се влажно жито убуђа и проклија, а у случају веће кише лакше је просушити крстине, него ли велике камаре. Кад се жито у крстинама довољно просуши, одмах га треба зденути у стогове на месту где ће се обавити вршидба.

Жетва српом је добра ако су жита полегла и презрела, а иначе је брза и јевтинија косидба косом.

Одмах после жетве, док се земља још није осушила, стрџику треба плитко заорати. Ако је земља код угарења сува, боље је да се поваља, а ако је довољно влажна да се подрља.

Код њива са довољно јаком земљом способном да да и други принос, биће врло корисно да се после жетве посеју пострни усеви за сточну храну, као кукуруз за сачму, сирак, мухар, суданска трава, просо, пострна репа. У овом случају стрџишта поорати нешто дубље него ли код обичног угарења.

Истребљивање најопаснијих корова

Међу највеће непријатеље наших усева спадају разне коровске биљке. Услед тога што наш пољопривредник није обраћао довољно пажњу њиховом уништавању, наше жетве и бербе давале су увек далеко мање приносе него што би требало да даду с обзиром на плодност нашег земљишта и поднебља.

Међу најопасније корове спадају љуљ, кукољ и пиревина.

Љ У Љ

Љуљ расте готово искључиво међу стрџи житима, нарочито јарим. Поред тога што врло неповољно утиче на количину и каквоћу жита, брашно заражено љуљем отровно је и врло шкољиво за здравље. Дејство отрова захвата мозак и кичмену мождину, јављају се болови у глави и по телу, несвестица, зујање ушију, општа малаксалост.

Главне мере одбране су заоравање стрџика одмах по жетви стрџих жита; што дубље јесе-

Справљање доброг сена

Најважнија сточна храна је сено, те стога наш сточар треба да му обрати највећу пажњу. Оно се справља као зелено, мрко или згорело. Код нас је најчешће у употреби зелено сено, које се справља или од ливадских трава или разних пићних биљака.

Зелено сено најчешће се спрема сушењем покошене траве на самој ливади. Кад је време лепо, тај посао обавља се лако. Кад се осуши горњи део откоса изврши се превртање да би се осушили и доњи делови. Осушено сено скупља се у пластове и оставља неколико дана, а затим се довлачи на стално место.

У случају променљивог и кишовитог времена, као што сада имамо, справљању сена треба посветити већу пажњу. Ако запрети опасност од кише делимично посушену траву у откосима треба скупити и навилке до 80 сантиметара висине. Кад киша престане навилке треба опет растурити да би се трава даље сушила и то понављати док се потпуно не осуши.

Справљање зеленог сена од тако званих лептирастих трава као што су луцерка, црвена дотелина, грахорица, сточни грашак и др., врши се на други начин. Ако је време лепо сено се суши на њиви. Чим се откос довољно просуши скупља се у навилке и тако оставља до потпуног сушења. Тада се скупља у пластове и превлачи на стално место.

Ако је време променљиво и кишовито најбоље је сушење лептирастих трава на нарочитим направама т.зв. сушилима. Делимично просушен откос ставља се на сушила, нашим пољопривредницима познате розге, које се употребљавају и за сушење пасуља. При том треба водити рачуна да се трава добро здене и пазити да врх розги буде правилно постављен тако да киша не кваси траву. Сушење на розгама може да траје дуже или краће, према времену. При лепом времену траје обично 3 до 5 дана, а при променљивом до 20 дана.

Сено спремљено на овакве начине сачува своју зелену боју и лишће, а поред тога задржава врло велику хранљивост.

КУКОЉ

Кукољ је такође врло распрострањен и врло опасан коров. Утичући врло неповољно на количину и каквоћу усева, он исто тако као и љуљ, ако доспе са брашном у хлеб, може да изазове опасне, чак и смртоносне случајеве тровања.

Борба против кукоља састоји се у брижљивом чишћењу семена пре сетве, које се најбоље може обавити тријером; заоравање стрџике одмах по жетви стрџих усева; што дубље јесењем орању; примени погодног плодореда; брижљивом плевљењу стрџих жита и других усева; окопавању и прашењу усева.

Немачка награђује сељачко писце

Др Гебелс је одобрио да се може одредити сума од 30.000 марака којом ће се наградити најбољи сељачки роман.

Од те суме 20.000 марака доделиће се најбољем сељачком писцу, који је својим радом већ стекао углед.

Остатак од 10.000 марака доделиће се најбољем младом писцу, чије дело награду буде за послужило.

Порцелан, уметнички производ и домаћа потреба

Неколико речи о данашњој немачкој производњи порцелана

Написао Рудолф Лунгхард
директор Државне стручне мајсторске школе
за порцелан у Зелбу

Постанак појма европског порцелана везан је за Немца Бетгера који је први у Европи пронашао поступак за израду порцелана и за оснивање Радионице порцелана у Мајсену године 1710.

Са Мајсеном, као извором и полазном тачком, развила се не само у Немачкој него и у многим другим европским земљама читава богата порцеланска култура која, по својим основним карактерним цртама и нарочито ако узмемо као мерило за њих поређење са рејим порцеланом са Далеког Истока, има своје сопствено и оригинално европско обележје. Отуда још од првих фаза проналаска немачког порцелана можемо да разликујемо између европске културе порцелана с једне и кинеско-јапanske с друге стране.

ОД „МАНУФАКТУРЕ“ ДО
МОДЕРНЕ ИНДУСТРИЈЕ

Још од првих времена проналаска немачког порцелана у Мајсену, немачкој култури порцелана неоспорно су признавали водећи положај у Европи; а ту своју лепу улогу сачувао је немачки порцелан све до данашњег дана. Док су у доба оснивања првих радионица (мануфактура) за стварање и развијање уметничке израде немачког порцелана нарочиту заслугу стекли немачки владари, било тиме што су из својих личних сретстава отварили мануфактуре, било што су појединим постојећим радионицама уступали велике поруџбине, у току даљег развитка, па све до нашег времена, тај су аманет прихватили с једне стране државна управа а с друге стране приватна индустрија, одржавајући, помажући и развијајући све даље ту лепу тековину.

Од некадањих најстаријих и најугледнијих немачких мануфактура непрекидно су се одржале, од свог оснивања па све до данашњег дана, Мајсенска радионица, Берлинска радионица и Нимфенбуршка радионица. Друге међу овим првим радионицама, као например Фирстенбершка мануфактура и мануфактура у бечком Аугартену, биле су неко време престале с радом, па су потом поново отворене и обновљене.

Свака од тих старих и угледних радионица гледа свој нарочити задатак у томе да и даље чува и одржава своју сопствену, оригиналну традицију на пољу порцелана. Ако ни ове старе радионице, разуме се, нити су могле нити су хтеле да игноришу нове техничке тековине које су временом наилазиле — на пример, у погледу начина справљања саме смесе и конструкције пећи — оне су ипак и надале, поред својих нарочитих одлика на пољу уметничко-занатске и мануелне вештине, остале верне својим лепим предањима нарочито са гледишта брижљивости којом је рађен сваки поједини комад који је из њих излазио, не сматрајући га никад предметом неке производње у серији, него као индивидуалну творевину за себе.

ЧУВАЊЕ ТРАДИЦИЈА

Ове старославне радионице сматрају да је врховни и основни закон чување и одржавање велике традиције немачког порцелана, али при свему том умеју да воде рачуна и о духу времена, не само у погледу прелажења на нове облике и на нови стил сликарства на порцелану, већ и тиме што њихови вајари, нарочито обдарени за рад са порцеланом, ударају новим путевима и у погледу пластике, постигавши у том погледу велике успехе. При том мислимо, на пример, на дивне порцеланске пластике Шојриха које је тај вајар, неупоредиво обдарен баш за рад са порцеланом,

између осталог створио у Мајсену и Берлину; мислимо на ликове животиња које је дао Есерс, толико складно прилагођене материјалу, као и на дивне творевине које је у Нимфенбуршкој радионици дао Вакерле.

Таквим радом, немачке мануфактуре доследно су одговориле нарочитом задатку који им припада у оквиру стварања на пољу немачког порцелана и његовог одржавања у својству оригиналне културне тековине.

Међутим, при свему том, од одлучујућег утицаја за даљи развој немачког порцелана било је стварање немачке порцеланске индустрије у правом смислу речи.

Треба истаћи као нарочити пример немачког предузимачког духа чињеницу, што је немачка порцеланска индустрија успела да за сразмерно кратко време направи порцелан општеном добром у најлепшем смислу речи. Уједно, немачка индустрија порцелана какоћом и ванредним својствима својих производа извојевала је значај и ранг једне од великих светских индустрија.

СТВАРИ БЕЗ КОЈИХ
НЕ МОЖЕМО

При томе треба имати на уму, да је стварни развој немачке индустрије порцелана као такве отпочео пре непуних педесет година. Утолико је значајније што је за толико кратко време порцелан, дотле одомаћен само у круговима имућних и повлашћених, постао општим културним добром готово свих просвећених народа. Наша данашња култура стана и трпезарија више се уопште не даје ни замислити без порцелана; у тој вези, он је за нас постао ствар која се сама по себи разуме, без које нити бисмо хтели, нити бисмо умели да будемо.

У оквиру немачке производње порцелана свакако да прво место

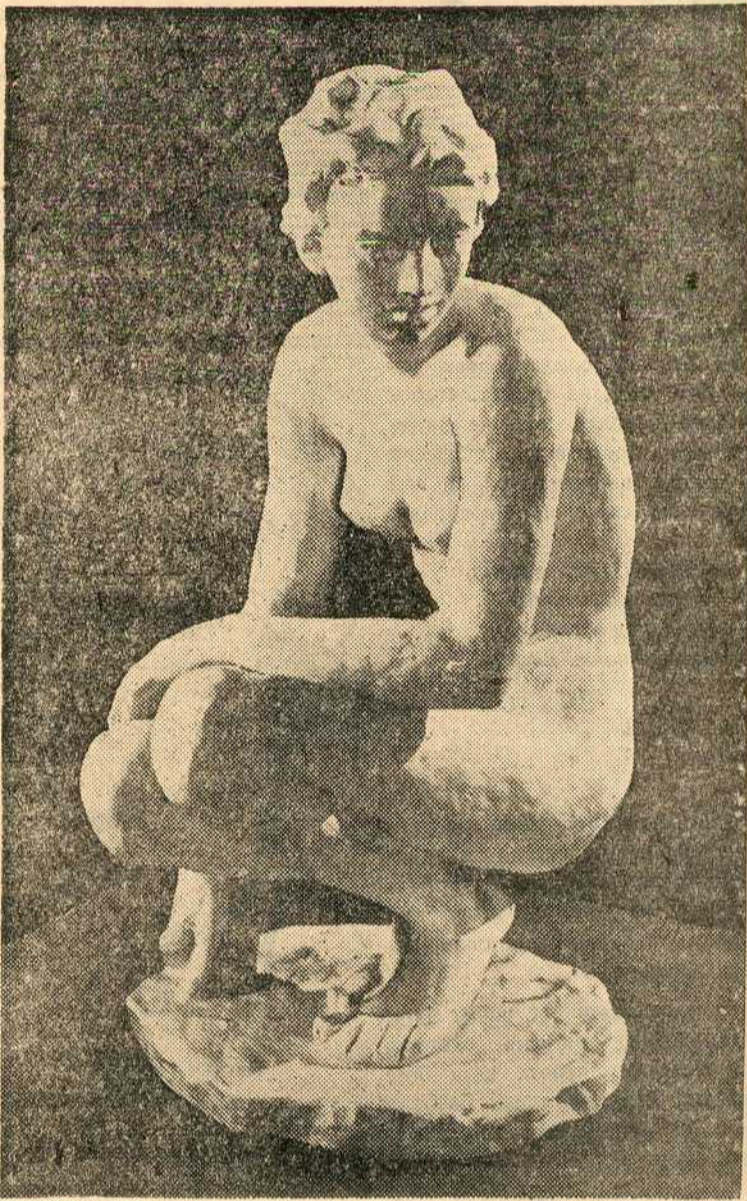
снимана фабрика за фабриком. А међутим, све те фабрике без разлике нису себи ставиле у задатак израду јевтинијих производа у маси, већ су се строго придржавале начела изразито квалитетне робе. Данас су већ име града Зелба, града порцелана и имена великих фирми Розентал и Хученројтер у целом свету одомаћени и учвршћени појмови који симболишу немачки порцелан.

Поред тога, у Зелбу је 1908 године основана садашња Мајсторска школа за порцелан која свој задатак не гледа само у обучавању стручњака за тај посао, већ и у даљем испитивачком и опитном раду којим би се дошло до нових етапа на пољу развоја немачког порцелана.

Данас у порцелану гледамо не само уметничку материју која се одликује као мало која друга својом чистом белином и лепим својствима у преламању светлости, а која уз то, с обзиром на подесност за стицање племенитих уметничких облика, добија свој нарочити чар како у сликарству, тако и у вајарству. Не само у старим традиционалним немачким мануфактурама, него и у уметничким одељењима фабрика Розентал и Хученројтер, ова се култура порцелана брижљиво чува и све даље развија. Не само у Немачкој, већ широм света наишле су на највеће признање творевине ових уметничких одељења, како на пољу пластике, тако и у области сликарства испод глеђи и на самој глеђи.

ПРИМЕЊЕНА УМЕТНОСТ

Али при свему том, у порцелану не гледамо само уметнички производ као такав, већ уједно и као домаћу потребу без које не можемо, која нас од јутра до мрака прати при јелу и пићу, а која својим привлачним изгледом доприноси да нам свакодневни

„МЛАДА ДЕВОЈКА“ ОД ПРОФЕСОРА КЛИМША
(Europäische Korespondenzen)

са гледишта намене појединих предмета, дали безброј савршених типова стоног посуђа, посуђа за кафу и чај, ваза, крчага и разних здела које су како по лепоти тако и по начину обраде наишле на највеће признање.

Уметници и занатлије, техничари и истраживачи, радници и индустријалци, сви су они својим радом допринели да немачком порцелану извојују место које му припада по нарочитој његовој лепоти и чистоти материјала. Тиме је немачки порцелан постао једним од битних израза немачког квалитетног рада и стварања, чији је назив постао општеу својеним и чврсто укорењеним појмом широм света, један од неопходних састојака свега што подразумевамо под културом и цивилизацијом.

ПОСУЂЕ ЗА ЧАЈ ИЗРАЂЕНО ПРЕМА ПРОЈЕКТУ РУДОЛФА ЛУНГХАРДА

заузимају предузећа која се налазе у северном делу Баварске. Уједно су баш та предузећа најбољи, управо школски пример за стваралачку снагу немачког предузимачког духа.

ГРАД ПОРЦЕЛАНА

Док је оснивање фабрике порцелана Ц. М. Хученројтер у Хоенбергу на Егри, а нарочито нешто доцније оснивање предузећа Лоренца Хученројтера и Ф. Розентала у Зелбу, било полазна тачка за тај рад, временом је у том крају, а нарочито у Зелбу и његовој ближој и даљој околини, о-

живот учини складнијим, лепшим и пријатнијим.

Баш у току последњих година, немачка индустрија порцелана је у свом раду и у својим смеровима обратила пажњу и на овај последњи момент, трудећи се да у што већој мери, стварањем нових модела и изналажењем нових облика, изађе у сусрет нашој жељи да нам предмети свакодневне употребе буду што узорније и привлачније спољашности. У том духу су немачки уметници и вештачи на пољу уметничког занатства, држећи се упоредо начела лепоте и складности са употребљеним материјалом и подесности око,

Данас у свакодневном животу на све стране наилазимо на ове предмете у чистој, једноставној белини, са мало али укусно слика или украса у боји, без претеривања у рељефном украсу, док за нарочито свечане дане на дому, дане радости у породици, имамо на расположењу нарочито лепо посуђе, са драгоценим сликарским радом, предмете који културом што је одају, својим зналачки рађеним украсима, лепотом и светлећим својством својих боја и уопште у сваком погледу уметничком израдом претстављају стално уживање за наше око,

Смрт Роберта Браке

У Соренту је умро Роберто Брако, један од најугледнијих италијанских драмских писаца. Брако је рођен 21 септембра 1862 године у Напуљу. Истракао се прво као новинар. Постигавши неочекивани успех са низом шалвих комадића у једном чину које је збиља био написао онако више „од шале“, све већма се посветио драмској књижевности и временом је избио у прве редове на том пољу много стварања. Од његових комада, у иностранству су најпознатији: Маске, Трагедија душе, Горки плод и Мали светац. Сви ови комади преведени су који на седам који на осам страних језика. Осим тога, Брако је писао и приповетке од којих је неких 200, нарочито одабраних, сачувано по разним збиркама и антологијама.

Торзо је статуа без главе. Међутим, све што је без главе нема вредности торзоа.

